

Regeling van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 7 juli 2010, nr. VO/OK/221446, houdende de vaststelling van de screenings- en testinstrumenten ten behoeve van de indicatiestelling voor leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) en praktijkonderwijs (PrO) voor het schooljaar 2011–2012 (Regeling screenings- en testinstrumenten LWOO en PrO schooljaar 2011–2012)

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Handelende in overeenstemming met de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;

Gelet op artikel 3, vierde lid, van het Besluit RVC's en regionaal zorgbudget;

Besluit:

Artikel 1 Vaststelling screenings- en testinstrumenten

De screenings- en testinstrumenten ten behoeve van de indicatiestelling voor leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs voor het schooljaar 2011–2012 worden vastgesteld conform de bijlage bij deze regeling.

Artikel 2 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 3 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling screenings- en testinstrumenten LWOO en PrO schooljaar 2011–2012.

Artikel 4 Intrekking eerdere regelingen

De volgende regelingen worden ingetrokken:

- a. Regeling screenings- en testinstrumenten LWOO en PrO schooljaar 2007–2008; en
- b. Regeling screenings- en testinstrumenten LWOO en PrO schooljaar 2008–2009.

Deze regeling zal met de toelichting en bijlage in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart.*

BIJLAGE BIJ ARTIKEL 1

De scores op de IQ-testen mogen niet ouder zijn dan twee jaar redenerend vanaf de datum van aanmelding bij de RVC-VO. Tenzij in de testhandleiding anders aangegeven hoeft men geen Flynn-correctie toe te passen. Wanneer leerlingen eind groep 7 naar het LWOO of PrO gaan (na doublure vanaf groep 3) mogen de intelligentietesten van groep 8 worden afgenomen.

Lijst toegestane instrumenten Criterium Intelligentie

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	LWOO Categorie	PrO Categorie
Drempeltest, 2007	Groep 7 + 8	Deze test moet in maart tot en met juni van groep 7 worden afgenomen of in groep 8	0	IV
GIVO: Groninger Intelligentietest voor Voortgezet Onderwijs, 1999	Groep 8 + klas 1 VO		III	IV
IVO: Instaptoets Voortgezet Onderwijs, 2002	Groep 8	Deze test moet in januari tot en met mei van groep 8 worden afgenomen.	I	IV
NDT: Nederlandse Differentiatie Testserie, 1999 normen 2004	Groep 8 + klas 1 VO		IV	III
NDT IQ Gedeelte	Groep 8 + klas 1 VO	Alleen subtests 2 tot en met 7	IV	III
NIO: Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau, 2004	Groep 8 + klas 1 VO		I	IV
NSCCT: Niet Schoolse Cognitieve Capaciteiten Test, 2005	Groep 6 en 8	Groep 6 versie is alleen te gebruiken wanneer de leerling na groep 7 de school verlaat en de afname niet ouder dan twee jaar is.	0	IV
SON-R 5½–17 Niet-verbale Intelligentietest, 1988	5½–17 jaar	M.n. te gebruiken bij taalproblemen (achterstanden technisch lezen, begrijpend lezen en spelling > 50%) en allochtone leerlingen die onvoldoende Nederlands spreken. In het zeldzame geval dat leerlingen worden aangemeld boven de leeftijd van 17, kan met enig vertrouwen gebruik gemaakt worden van deze test. Dit geldt eveneens voor de SON-R 5 ½ –17 verkort 2003. Dit jaar voor het laatst toegestaan	II/III	II/III
SON-R 5½ –17 verkort, 2003 (normen 1988)	5½–17 jaar	Met name te gebruiken bij taalproblemen (achterstanden technisch lezen, begrijpend lezen en spelling > 50%) en allochtone leerlingen die onvoldoende Nederlands spreken. Dit jaar voor het laatst toegestaan.	I/III	I/III
TPVO-IVO: Instaptoets Voortgezet Onderwijs, INTERNETVERSIE, 2008	Groep 8	Deze test moet in januari tot en met mei van groep 8 worden afgenomen.	0	IV
WISC-III ^{NL} : Nederlandse bewerking van de Wechsler Intelligence Scale for Children, 2002/2005 Verkorte versie zonder subtest 11 en 13 toegestaan	6 t/m 17 jaar	Af te nemen bij leerlingen die tenminste zes jaar in Nederland of Vlaanderen wonen. Criterium validiteit is niet onderzocht.	I	I
Wechsler Nonverbal Scale of Ability Nederlandstalige Bewerking (WNV-NL), 2008	4 t/m 21 jaar	Met name te gebruiken bij taalproblemen (achterstanden technisch lezen, begrijpend lezen en spelling > 50%) en allochtone leerlingen die onvoldoende Nederlands spreken.	0	0

Opmerkingen bij *Criterium Intelligentie*:

De commissie heeft er al diverse malen op gewezen dat men voorzichtig moet zijn met het gebruik van schriftelijk af te nemen klassikale tests ingeval er sprake is van een leerling met grote leerachterstanden (met name op begrijpend lezen) of bij onvoldoende beheersing van het Nederlands. Mede

daarom is er een onderscheid aangebracht tussen een beoordeling per leerling-categorie¹, te weten LWOO dan wel PrO; voor (potentiële) PrO-leerlingen zijn de schriftelijke tests van een III of IV voorzien. Hoe te handelen zie ook de verantwoording op www.rvc-vo.nl.

Enkele nuancerings zijn hier nog op zijn plaats:

1. dat de respondenten (gebruikers en RVC-leden) niet tevreden zijn met de GIVO ook in geval van LWOO;
2. dat de SON-versies vooral geschikt zijn voor leerlingen die het Nederlands nog maar gedeeltelijk beheersen;
3. dat de NDT en de NDT IQ gedeelte bevredigender functioneert dan de andere klassikale tests in het bereik van PrO of in geval van grote taal- en leesachterstanden;
4. dat de NDT en de NDT -IQ gedeelte ingeval van de LWOO – categorie ontraden moet worden: uit berekeningen in de data base van beschikkingen blijkt telkens dat de NDT IQ score afgezet tegen de leerachterstanden beduidend hoger scoort dan de andere IQ tests
5. dat de WISC-III^{NL} dit jaar opnieuw onder voorbehoud is goedgekeurd, omdat er nog steeds geen onderzoekresultaten naar de criteriumvaliditeit bekend zijn.
6. dat de beide SON-R tests dit jaar voor het laatst zijn toegestaan in verband met de veel te oude normen. Ook de SON-R Verkort, baseert zich op de normen van 1988.

Lijst toegestane instrumenten Sociaal Emotionele problematiek schooljaar 2011/2012

De scores op de SE-testen mogen niet ouder zijn dan één jaar redenerend vanaf de aanmeldingsdatum bij de RVC-VO. Volgens de Regeling worden alleen leerlingen met een IQ tussen de 90 en 120 geacht dergelijke vragenlijsten in te vullen. Opgemerkt wordt dat de schriftelijke zelfbeoordelingvragenlijsten veelal te moeilijk zijn voor leerlingen met grote leerachterstanden (en met name op het gebied van begrijpend lezen). Er worden beperkingen gesteld ten aanzien van het gebruik van zelfbeoordelingvragenlijsten door leerlingen. Leerlingen zijn met zelfbeoordelingvragenlijsten voor SEP toetsbaar wanneer ze op Begrijpend Lezen het niveau halen van de gemiddelde leerling aan het eind van groep 6 of hoger. Wanneer deze leerling een begrijpend leesniveau heeft van een gemiddelde leerling in groep 6 moet de onderzoeker nagaan of een zelfbeoordelinglijst wel een juiste keuze is. Bij een begrijpend leesniveau in groep 3, 4 of 5 wordt sterk afgeraden een zelfbeoordelingvragenlijst te gebruiken voor de vaststelling van SE problematiek. Voor het persoonlijkheidsonderzoek kan de onderzoeker in dat geval gebruik maken van gegevens uit het onderwijskundig rapport, van beoordelinglijsten door ouders en/of leerkracht én van gegevens op basis van eigen waarneming.

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	LWOO Categorie
AVL: Apeldoornse vragenlijst, 2002	Groep 8		I
CBCL 4–18 Gedragsvragenlijst voor Kinderen, 1996	4–18 jaar	Let op: ASEBA (nieuwe CBCL/ TRF/YSR) is nog niet bij de Cotan aangemeld ter beoordeling: dus niet toegestaan	I
TRF: Teacher's Report Form, 1997			
YSR: Youth Self Report, 1997 ¹			
Competentie Belevings-Schaal voor Adolescenten, 2002	12–18 jaar		0
CBSK: Competentie Belevings-Schaal voor Kinderen, 1997	8–12 jaar		I
Docenten Vragenlijst, DVL, 2006 ¹	Groep 8 en 1 ^e klas VO		0
CBTVO: Competentievragenlijst Begeleiding en Toelating VO	Groep 7 & 8 en 1 ^e en 2 ^e klas VO		0
LMT: Leermotivatietest, 2009	Groep 6–8		0
Leerlingen Vragenlijst (LVL) ¹	Groep 8		0
NPV-J: Junior Nederlandse Persoonlijkheidsvragenlijst, 2005	9 t/m 16 jaar		I
SAQI 2007	Groep 6, 7,8 en 1 ^e klas VO	Internet versie van de SVL	I
SEV: Sociaal Emotionele Vragenlijst 2005	4–18 jaar		I
SVL 2008	9–16 jaar		I
TPVO-Leerlingvragenlijst, 2008 ¹	Groep 8		0
TPVO-Docentenvragenlijst, 2008 ¹	Groep 8 en 1 ^e klas VO		0
VAK: Vragenlijst voor Angst bij Kinderen, 1995	6 t/m 12 jaar	Dit jaar voor het laatst toegestaan	III

¹ Voor nadere uitleg Beoordelingscategorieën wordt verwezen naar de Toelichting bij deze lijst.

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	LWOO Categorie
WISEON: Volginstrument Sociaal- Emotionele Ontwikkeling CITO, 2003 ¹	Groep 5 t/m 8		0
VvGK: Vragenlijst voor Gedrags- problemen bij Kinderen, 2000	6 t/m 12 jaar		III

¹ Een vragenlijst voor docenten en voor leerlingen; men mag met een van beide volstaan, maar de voorkeur gaat uit naar een combinatie van beide lijsten. Het onderscheid tussen screening- en andere instrumenten komt daarmee te vervallen

Opmerkingen bij *Criterium Sociaal Emotionele problematiek*:

De veranderingen in de lijst t.o.v. vorig jaar komen in het kort op het volgende neer:

1. De AVL: ADHD-Vragenlijst, 2005 was vorig jaar voor het laatst toegestaan en is nu van de lijst verwijderd.
2. PMT-K was vorig jaar voor het laatst toegestaan en is nu van de lijst verwijderd.
3. In plaats van de PMT-K kan nu de LMT gebruikt worden om de leermotivatie te onderzoeken
4. SSAT was vorig jaar voor het laatst toegestaan en is nu van de lijst verwijderd.
5. De SCHOBL-R was vorig jaar voor het laatst toegestaan en is nu van de lijst verwijderd.
6. De CBTVO is nieuw op de lijst en start derhalve met een 0 als beoordelingscategorie.
7. VAK is voor het laatst toegestaan: de normen zijn verouderd en de lijst wordt nauwelijks gebruikt.

Toegestane instrumenten onderzoek leerachterstanden schooljaar 2011/2012

Toelichting bij de afname van leervorderingenonderzoek

Voor het weergeven van de leervorderingen wordt in principe altijd gevraagd om de meest recent afgenomen toetsen. Wanneer de leerling tussen 1-2-2011 tot en met 30-9-2012 wordt aangemeld, moeten de didactische toetsen in het schooljaar 2010/2011 of daarna zijn afgenomen. Bij aanmelding vóór 1-2-2011 mogen de gegevens van de didactische toetsen die in het onderwijskundig rapport worden gebruikt niet ouder zijn dan zes toetsmaanden (juli en augustus worden niet meegerekend). Uitzondering hierop is de CITO Toets Begrijpend lezen die een vast afnamemoment kent in de winter en slechts één maal per jaar kan worden afgenomen.

Alle leervorderingentoetsen die geschikt zijn voor groep 8 mogen ook gebruikt worden voor het didactisch toetsen van leerlingen in 1-VO. De DL is in dat geval 60 en dezelfde regels die voor groep 8 gelden ten aanzien van adaptief toetsen, gelden ook hier.

Toelichting bij het door- en terugtoetsen

Bij jaargroep gebonden toetsen zoals de CITO-volgsystemen dienen de RVC's uit te gaan van toetsen die aansluiten bij het werkelijke didactische niveau van de leerling. Dit betekent dat schoolverlaters op de basisschool soms toetsen moeten maken die in jaargroepen daarvoor gebruikt worden.

Adaptief toetsen

Kandidaten voor LWOO en PrO hebben leerachterstanden. De basisschool wordt aangeraden die leerlingen adaptief te toetsen. In een dergelijk geval neemt men toetsen af die de leerling qua niveau redelijk zou moeten kunnen maken. Een leerling met het niveau van groep 6 laat men niet ploeteren met de veel te moeilijke toets van groep 8. Het gebruik van de toets van groep 6 is kindvriendelijker en de score is betrouwbaarder.

Door- of terugtoetsen

Als men bij gebruik van de toetsen van groep 8 een score bereikt die 10 of meer DLE punten lager ligt dan waarvoor de toetsversie bedoeld is, moet men terugtoetsen. Als men bij het adaptief toetsen verkeerd geschat heeft en de uitslag 10 of meer DLE punten hoger of lager uitvalt, moet men doortoetsen of terugtoetsen.

Voorbeeld: Een leerling behaalt op de M5 toets een score van dle 36. U verwachtte op grond van uw M5 keuze een score tussen DLE 21 en DLE 30. Nu is het DLE 36 geworden (geen PrO score maar één die past bij LWOO). U legt ter nadere verifiëring van dit niveau nu de M6 of E6 toets voor om te zien waar het niveau dan op uitkomt. U voegt beide toetsscores toe aan het onderwijskundig rapport. Ingeval van een M5 score maar nu met een tegenvallende score van bijvoorbeeld dle 15 moet u terug te toetsen of het bij deze leerling echt groep 4 niveau is in dit voorbeeld en wel met een E4 toets. Aan het eind van deze notitie is een tabel over hoe door- of terug- te toetsen opgenomen.

Bij deze werkwijze hoeft u niet drie keer door te toetsen. U kiest eerst op grond van uw verwachting. De eventueel tweede toets die u kiest sluit aan bij het op de test behaalde niveau. Die twee gegevens zullen bijna altijd voor elke RVC voldoende zijn. Wel is het van groot belang dat u precies de toetsinstructies van de betreffende toetshandleiding volgt.

Bovenstaande werkwijze voor toets keuze en het eventuele moeten doortoetsen is aan de orde bij de volgende toetsen:

- Leestehnik en Leestempo CITO, 2001
- TBL: Toetsen Begrijpend Lezen CITO, 1995–1998
- LOVS Begrijpend lezen, CITO 2010
- SVS 1, 2 en 3: Schaal Vorderingen in Spellingvaardigheid: CITO 1995: alle dictees van E3A/B t/m M8 A/B;
- LOVS Spelling, CITO 2010
- Rekenen-wiskunde CITO, 2002
- LOVS Rekenen-wiskunde, CITO 2010

Advies tabel door- terug toetsen E toetsen CITO-LVS

Niveau	Behaald dle	advies
Groep E4	< 10	Kies een Toets van groep 3
Groep E4	> 30	Kies een Toets van groep 5
Groep E5	< 20	Kies een Toets van groep 4 ¹
Groep E5	> 40	Kies een Toets van groep 6
Groep E6	< 30	Kies een Toets van groep 5 ¹
Groep E6	> 50	Kies een Toets van groep 7
Groep E7	< 40	Kies een Toets van groep 6 ¹
Groep E7	> 60	Doortoetsen niet nodig score is buiten LWOO criteria.

¹ Is de score lager dan het voorafgaande leerjaar dat u adaptief had gekozen, dan is het advies: neem de toets van het leerjaar waar de behaalde dle score naar verwijst. Dit kan twee of meer leerjaren lager worden als uw start niveau veel te hoog is geweest.

Advies tabel door- terug toetsen M toetsen CITO-LVS

Niveau	Behaald dle	advies
Groep M4	< 5	Kies een Toets van groep 3
Groep M4	> 25	Kies een Toets van groep 5
Groep M5	< 15	Kies een Toets van groep 4 ¹
Groep M5	> 35	Kies een Toets van groep 6
Groep M6	< 25	Kies een Toets van groep 5 ¹
Groep M6	> 45	Kies een Toets van groep 7
Groep M7	< 35	Kies een Toets van groep 6 ¹
Groep M7	> 55	Kies een Toets van groep 8
Groep M8	< 45	Kies een Toets van groep 7 ¹

¹ Is de score lager dan het voorafgaande leerjaar dat u adaptief had gekozen, dan is het advies: neem de toets van het leerjaar waar de behaalde dle score naar verwijst. Dit kan twee of meer leerjaren lager worden als uw start niveau veel te hoog is geweest.

Lijst toegestane instrumenten Leer Achterstand Technisch lezen schooljaar 2011/2012

(zie: Toelichting bij afname leervorderingenonderzoek en de Toelichting bij het door- en terugtoetsen)

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	LWOO Categorie	PrO Categorie
Brus: Eén-Minut-Test A/B, 1994	Groep 3 t/m 8 en 1 ^{ste} klas VO		II ¹	II
Drempelonderzoek 4 ^e versie 2006	Groep 4 t/m 8		I	I
De Klepel A/B, 1994	Groep 4 t/m 8 en 1 ^{ste} klas VO		II ¹	II
DMT: Drie-Minuten-toets CITO, 1995.	Groep 3 t/m 8	Dit jaar voor het laatst toegestaan	I	I
Leestehnik en Leestempo CITO, 2001	Groep 4 t/m 8		I	I
LOVS AVI, CITO 2009	Groep 3 t/m 8		I	I
LOVS Drie-Minuten-Toets, CITO 2009	Groep 3 t/m 8		I	I
SVT technisch lezen: SchoolVaardigheids- Toets(en), 2005	Groep 3 t/m 8		0	0

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	LWOO Categorie	PrO Categorie
Niveautoets & NiveautoetsPlus, CITO 2011. Het betreft een speciale editie van de Eindtoets Basisonderwijs.	Groep 8 Afname januari – februari 2011	Leerlingen groep 8 met een grote leerachterstand: deze leerlingen hebben minimaal een leerachterstand van 1½ jaar	I	I
Technisch lezen 345678 90 A/B, T. Kapinga, 2005.	90A: Bereik groep 3 t/m 8 90B: Bereik groep 4 t/m 8		I	I
Toelatingstoets voor Leerwegondersteunend en Praktijkonderwijs CITO, 2001	Groep 8		I	I
TPVO-Technisch Lezen, 2008	Groep 5 t/m 8		0	0

¹ In verband met normering ouder dan 15 jaar

Opmerkingen bij de toetsen voor technisch lezen:

1. Bij de Niveautoets & NiveautoetsPlus gaat het om de versie 2011.
2. DMT is het volgend jaar niet meer verkrijgbaar en wordt dan niet meer vanuit het CITO ondersteund.

Lijst toegestane instrumenten Leer Achterstand Begrijpend lezen schooljaar 2011/2012

(zie: Toelichting bij afname leervorderingenonderzoek en de Toelichting bij het door- en terugtoetsen)

Wanneer een leerling bij de afname van de toets Technisch Lezen lager scoort dan DLE 20 is afname van een toets Begrijpend Lezen voor leerlingen die naar het PrO worden verwezen niet noodzakelijk.

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	LWOO Categorie	PrO Categorie
Begrijpend lezen 345678 toets 345, 2006	Groep 3 t/m 5		I	I
Begrijpend lezen 345678 toets 678, 2006	Groep 6 t/m 8		I	IV
Drempelonderzoek 678, 5 ^e versie, T. Kapinga, 2010	Groep 5 t/m 8		I	I
LOVS Begrijpend lezen, CITO 2010 en de overeenkomstige digitale versie, voor zover beschikbaar.	Groep 3 t/m 8		I	I
Niveautoets & NiveautoetsPlus, CITO 2011. Het betreft een speciale editie van de Eindtoets Basisonderwijs.	Groep 8 Afname januari – februari 2011	Leerlingen groep 8 met een grote leerachterstand: deze leerlingen hebben minimaal een leerachterstand van 1½ jaar	I	I
TPVO: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet onderwijs: Begrijpend lezen, 2003	Groep 7 & 8	Niet geschikt voor potentiële PrO-leerlingen. Ondergrens: dle = 31	III	n.v.t.
TPVO: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet onderwijs: Begrijpend lezen INTERNETVERSIE, 2004	Groep 4 t/m 8	Ondergrens: dle = 10	III	0
Toelatingstoets voor Leerwegondersteunend en Praktijkonderwijs CITO, 2001	Groep 8		I	I
TBL: Toetsen Begrijpend Lezen CITO, 1995–1998	Groep 6 t/m 8	Dit jaar voor het laatst toegestaan	I	I

Opmerkingen bij de toetsen voor begrijpend lezen:

1. Bij de Niveautoets & NiveautoetsPlus gaat het om de versie 2011
2. LOVS Begrijpend Lezen heeft in één pakket ook een digitale versie ontwikkeld met dezelfde normen, vaardigheidsscores en DLE's. De digitale versies zijn beschikbaar t/m groep 7.
3. TBL is het volgend jaar niet meer verkrijgbaar en wordt dan niet meer vanuit het CITO ondersteund.

Lijst toegestane instrumenten Leer Achterstand Spelling schooljaar 2011/2012

(zie: Toelichting bij afname leervorderingenonderzoek en de Toelichting bij het door- en terugtoetsen)

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	LWOO Categorie	PrO Categorie
Drempelonderzoek 678,5 ^e versie, 2010	Groep 5 t/m 8		I	I

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	LWOO Categorie	PrO Categorie
LOVS Spelling, CITO 2010; en de overeenkomstige digitale versie, voor zover beschikbaar.	Groep 3 t/m 8		I	I
SVS 1, 2 en 3: Schaal Vorderingen in Spellingvaardigheid: CITO 1995	Groep 6 t/m 8	Dit jaar voor het laatst toegestaan	I	I
Niveautoets & NiveautoetsPlus, CITO 2011. Het betreft een speciale editie van de Eindtoets Basisonderwijs.	Groep 8 Afname januari – februari 2011	Leerlingen groep 8 met een grote leerachterstand: deze leerlingen hebben minimaal een leerachterstand van 1½ jaar	I	I
TPVO: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet onderwijs: TPVO Spellingsvaardigheid, 2003	Groep 7 & 8	Niet geschikt voor potentiële PrO-leerlingen. Ondergrens: dle = 31	III	n.v.t.
TPVO: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet onderwijs Spellingvaardigheid INTERNETVERSIE, 2004	Groep 4 t/m 8	Ondergrens: dle = 9	III	III
Toelatingstoets voor Leerwegondersteunend en Praktijkonderwijs CITO, 2001	Groep 8		I	I

Opmerkingen bij de toetsen voor Spelling

1. De beoordeling van de Toelatingstoets is naar boven toe bijgesteld: III wordt I.
2. Bij de Niveautoets & NiveautoetsPlus gaat het om de versie 2011.
3. Spelling, CITO 2010 heeft ook een gelijkwaardige digitale variant, met overeenkomstige vaardigheidsscores, normen en DLE's.
4. SVS is het volgend jaar niet meer verkrijgbaar en wordt dan niet meer vanuit het CITO ondersteund.

Lijst toegestane instrumenten Leer Achterstand Rekenen schooljaar 2011/2012

(zie: Toelichting bij afname leervorderingenonderzoek en de Toelichting bij het door- en terugtoetsen)

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	LWOO Categorie	PrO Categorie
Drempelonderzoek 678,5 ^e versie, 2010	Groep 5 t/m 8		I	I
LOVS Rekenen-wiskunde, CITO 2010, en de overeenkomstige digitale versie, voor zover beschikbaar.	Groep 3 t/m 8		I	I
Rekenen-wiskunde CITO, 2002	Groep 3 t/m 8	Dit jaar voor het laatst toegestaan	I	I
Niveautoets & NiveautoetsPlus, CITO 2011. Het betreft een speciale editie van de Eindtoets Basisonderwijs.	Groep 8 Afname januari – februari 2011	Leerlingen groep 8 met een grote leerachterstand: deze leerlingen hebben minimaal een leerachterstand van 1½ jaar	I	I
TPVO: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet onderwijs Inzichtelijk rekenen, 2003	Groep 7 & 8	Niet geschikt voor potentiële PrO-leerlingen. Ondergrens: dle = 31	I	n.v.t.
TPVO: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet onderwijs Inzichtelijk Rekenen INTERNETVERSIE, 2004	Groep 4 t/m 8	Ondergrens: dle = 11	I	I
Toelatingstoets voor Leerwegondersteunend en Praktijkonderwijs CITO, 2001	Groep 8		I	I

Opmerkingen bij de instrumenten voor Rekenen

1. Bij de Niveautoets & NiveautoetsPlus gaat het om de versie 2011.
2. Voor LOVS Rekenen-wiskunde is t/m groep 8 een digitale versie beschikbaar t/m groep 8, die qua vaardigheidsscores, normen en DLE's overeenkomen met de papieren versie.
3. Rekenen-wiskunde CITO 2002 is het volgend jaar niet meer verkrijgbaar en wordt dan niet meer vanuit het CITO ondersteund.

TOELICHTING

1. Algemeen

Op 1 augustus 2002 is een wijziging in werking getreden van de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 288, 2002) in verband met de invoering van het regionaal zorgbudget en de indicatiestelling voor leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) en praktijkonderwijs (PrO). In het hierop gebaseerde Besluit Regionale verwijzingscommissies (RVC's), regionaal zorgbudget en praktijkscholen met declaratiebekostiging van 27 mei 2003 (Stb. 262), dat op 1 augustus 2003 in werking is getreden, wordt de uitwerking van nieuwe zorgwetgeving – de indicatiestelling en het regionaal zorgbudget – vanaf het schooljaar 2003–2004 geregeld.

Jaarlijks dient vóór 1 oktober een overzicht te worden gemaakt van de screenings-, toets- en testinstrumenten die in het kader van de indicatiestelling LWOO en PrO als deugdelijk worden aangemerkt. Deze lijst wordt door het ministerie van OCW op voorstel van de voorzitters van de RVC's VO vastgesteld (artikel 3, vierde lid, van het Besluit RVC's en regionaal zorgbudget).

De voorliggende lijst bevat een limitatieve opsomming van de te gebruiken instrumenten bij aanvragen tot indicatiestelling die ingediend worden bij de RVC in de periode van 1 oktober 2010 t/m 30 september 2011 voor leerlingen:

- die in het schooljaar 2011/2012 zullen instromen in het eerste leerjaar vmbo of het praktijkonderwijs;
- uit het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs, waarvoor een beschikking LWOO of PRO wordt aangevraagd.

Op verzoek van veel scholen wordt deze lijst ruim vóór oktober vastgesteld en gepubliceerd.

2. Vaststelling lijst van te gebruiken instrumenten bij de indicatiestelling voor LWOO en PrO ten behoeve van instroom in schooljaar 2011/2012

Het advies van de RVC's VO is gebaseerd op een voorstel van de daartoe ingestelde Certificeringscommissie, bestaande uit deskundige vertegenwoordigers uit de toets- en verwijzingspraktijk.

Een belangrijk criterium voor opname van toets- en testinstrumenten in de lijst is de psychometrische deugdelijkheid. Op het moment van opname in de lijst moet die op onafhankelijke wijze zijn vastgesteld. De RVC's VO hebben hiertoe met de Commissie Testaangelegenheden (Cotan) van het Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP) een voorziening getroffen. De Cotan beoordeelt als onafhankelijke commissie test- en screeningsinstrumenten en rapporteert hierover in het openbaar. Belangrijke punten in de beoordeling vormen normering, betrouwbaarheid en validiteit. Hiernaast betreft de Certificeringscommissie in hun advisering ten aanzien van de te gebruiken instrumenten:

- de praktische bruikbaarheid;
- de geschiktheid voor de doelgroep (de mate waarin het instrument geschikt is, dan wel niet nadrukkelijk ongeschikt, voor de doelgroep).

3. Beoordelingscategoriën.

Uitgangspunt voor opname in onderhavige lijst is en blijft een door de Cotan positieve beoordeling op de relevante aspecten: betrouwbaarheid, normering, begripsvaliditeit en veelal de criteriumvaliditeit. Wanneer hier niet op alle punten een 'voldoende of hoger' beoordeling gegeven is, wordt het instrument niet in de lijst opgenomen. (m.u.v. de didactische toetsen en de SE-vragenlijsten waar aan de criteriumvaliditeit niet al te zwaar getild wordt).

Op basis van de ter beschikking staande gegevens en analyses is gekomen tot de volgende categorisering:

- **Categorie 0:** Er is nog onvoldoende ervaring met dit instrument in het veld en het komt nog te weinig voor in het landelijke databestand om een oordeel over de geschiktheid dan wel bruikbaarheid voor de doelgroep(en) LWOO- en/of PrO-leerlingen uit te kunnen spreken;
- **Categorie I:** Volgens de uitslag van de enquête is dit instrument geschikt dan wel bruikbaar voor de afname bij potentiële LWOO- en/of PrO-leerlingen; de analyse van de gegevens uit het landelijke databestand ondersteunt de enquête uitslag. De normering is niet ouder dan 15 jaar;
- **Categorie II:** Volgens de enquête uitslag is dit instrument geschikt dan wel bruikbaar voor afname bij potentiële LWOO- en/of PrO-leerlingen; ook uit het landelijke databestand blijken geen negatieve aspecten voor de beoordeling op dit punt; de normering is echter nogal verouderd (15 jaar; ingeval een test de enige is op zijn gebied zelfs ouder dan 15 jaar);
- **Categorie III:** Meer dan de helft van de respondenten vonden dit instrument niet zomaar geschikt of bruikbaar voor afname bij potentiële LWOO- dan wel PrO-leerlingen en/of de analyse van de gegevens uit het landelijke databestand geeft aan dat aan het gebruik van dit instrument voor de doelgroep(en) (potentiële LWOO- dan wel PrO-leerlingen) negatieve effecten kleven die van dien

aard en omvang zijn dat aangeraden wordt het gebruik van een ander instrument voor het te onderzoeken criterium in overweging te nemen;

- **Categorie IV:** 70 percent of meer van de respondenten vonden dit instrument niet geschikt of bruikbaar voor potentiële LWOO- dan wel PrO-leerlingen en/of de analyse van de gegevens uit het landelijke databestand geeft aan dat aan het gebruik van dit instrument bij de doelgroep(en) zeer negatieve effecten kleven die van dien aard en omvang zijn dat het gebruik van dit instrument bij de onderhavige doelgroep ernstig ontraden moet worden.

Het zij vermeld, dat categorie IV in het verleden betekend zou hebben dat het instrument van de lijst afgevoerd zou zijn. Nu wordt de term *ernstig ontraden* gehanteerd. Ook categorie III houdt een advies in om uit te zien naar een ander instrument. Hoe hiermee nu in de praktijk om te gaan? Meestal gaat het om intelligentie- en SE-tests die klassikaal en/of schriftelijk zijn afgenomen. Dit is dan in het jaarlijkse ritme van schoolonderzoek en testprocedures gebeurd. In een flink aantal gevallen blijken klassikale/schriftelijke tests niet geschikt voor delen van onze leerling-populatie. Dit hangt meestal samen met ernstige taal- en leesproblemen van de leerling, als gevolg van dyslexie, ernstige spraak- en taalstoornissen of Nederlands als tweede taal. Het zal duidelijk zijn dat het bevoegde gezag (en binnen de scholen de deskundigen) en de betrokken RVC-VO hier hun eigen verantwoordelijkheden hebben en moeten nemen en dat uiteindelijk in de communicatie over en weer tussen beide instanties uitgevonden dient te worden hoe met deze problematiek in het algemeen en in individuele gevallen om te gaan. In de commissie is hierover ook uitvoerig gesproken. We kunnen ons voorstellen, dat men in bepaalde gevallen en omstandigheden de klassikaal en schriftelijk verzamelde gegevens in de beschikkingsprocedure toch accepteert. Ten eerste dient vermeld, dat voor sommige leerlingen een zoveelste toetsmiddag niet goed op te brengen valt. Ook is duidelijk dat in de korte tijdsspanne die tussen de verzameling van de gegevens en de RVC beslissing ligt, onnodig werk voorkomen dient te worden. Daarnaast is met hertesten geld gemoeid. Dus als een en ander niet echt nodig is, dan moet dit in goed overleg voorkomen kunnen worden. Wanneer lijkt nu het hertesten onnodig? Wanneer de klassikaal en schriftelijk afgenomen tests in overeenstemming zijn met vroegere op een andere manier verzamelde gegevens (*bijvoorbeeld: een recente NIO met een vroegere WISC-R*), en/of wanneer gegevens harmonisch overeenkomen met andersoortige gegevens in de aanvraag (*bijvoorbeeld van een leerling is een NPV-J afgenomen hoewel hij voor lezen slechts een DLE van 25 heeft, maar de gegevens komen overeen met eerder jeugdpsychiatrisch onderzoek en/of met gegevens uit het onderwijskundig rapport*) kan ervan worden uitgegaan dat de aangeleverde gegevens kloppen en niet door een categorie I of II test vervangen hoeven te worden. In het andere geval (*bijvoorbeeld de NIO komt veel lager uit dan op grond van vorig intelligentie onderzoek of op grond van resultaten op de inzichtvakken mocht worden verwacht, of de leerling geeft in de NPV-J aan sociaal adequaat te handelen, waar de leerkracht in de AVL/DVL aangeeft, dat dat geenszins het geval is*) zal men toch tot andere evidentie (*bijvoorbeeld via hertesten met een ander instrument, of observatie van de psycholoog, of het invullen van vragenlijsten door leerkracht of ouders*) moeten beschikken: niet alleen zou in het andere geval de beslissingsprocedure op mogelijk onjuiste gegevens berusten, maar ook zouden foutieve persoonlijke gegevens over de leerling in omloop komen en daaraan wil toch niemand meewerken?

'Met betrekking tot de precisering van de in de regeling (artikel 4) genoemde '*diagnostisch geschoolde psycholoog of orthopedagoog*' geldt: een bevoegd deskundige is een door de eigen beroepsgroep erkend onderzoeker. In dit geval degene die lid is van het Nederlands Instituut voor Psychologen en is opgenomen in het Register Kinder-en Jeugdpsychologen en beschikt over een basisaantekening Psychodiagnostiek van dit instituut of degene die lid is van de Nederlandse Vereniging van Pedagog en Onderwijskundigen en geregistreerd is als Orthopedagoog-Generalist dan wel een BIG geregistreerde gezondheidszorgpsycholoog.'

De certificeringscommissie heeft in de lijst per onderdeel een toelichting op de wijzigingen – in vergelijking met voorgaande jaren – opgenomen. Alle instrumenten zijn opgenomen met de naam waaronder zij in de Documentatie van tests en testresearch (Digitale documentatie Evers e.a. 2010: via www.Cotan.nl; <http://www.cotantestdatabase.nl/>).

Administratieve lasten

Bij deze regeling worden de testen en toetsen geactualiseerd aan de hand waarvan de regionale verwijzingscommissies op voordracht van de scholen in het voortgezet onderwijs leerlingen kunnen indiceren voor leerwegondersteuning in het vmbo dan wel of leerlingen toelaatbaar zijn tot het praktijkonderwijs. Zowel regionale verwijzingscommissies als scholen zijn bekend met deze jaarlijkse regeling en kunnen aan de hand hiervan, voor zover noodzakelijk, de indicatiestelling ter hand nemen. Deze regeling veroorzaakt dan ook geen extra administratieve lasten.

Tot slot: De onderbouwing van het advies en de uitgebreide toelichting en verantwoording van de certificeringscommissie op de hier gepubliceerde lijst, als mede de van toepassing zijn de wettelijke regelingen, kan men nalezen op de website van de landelijke vereniging van RVC's- VO: www.rvc-vo.nl

*De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart.*